DOMSTOLENS DOM
3. december 1987 *

I sag 194/84,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved de juridiske konsulenter David R. Gilmour og Dimitrios Gouloussis samt Georges Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georges Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Hellenske Republik, ved L. Stephanou, konsulent for særlige anliggender i Udenrigsministeriet, og Giannos Kranidiotis, sekretær for særlige anliggender i Udenrigsministeriet, og med valgt adresse i Luxembourg på den græske ambassade, 117, Val-Sainte-Croix,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om, at det statueres, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter artikel 52 i akten om Grækenlands tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber, idet den har undladt gradvis at liberalisere blokerede midler i Grækenland, som tilhører personer bosat i medlemsstaterne, i henhold til den i nævnte artikel fastsatte tidsplan,

har

DOMSTOLEN,

sammensat af afdelingsformand G. Bosco som fungerende præsident, afdelingsformand J. C. Moitinho de Almeida, dommerne T. Koopmans, U. Everling, C. Kakouris, R. Joliet og F. Schockweiler,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: fuldmægtig B. Pastor

* Processprog: Græsk.

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 16. juni 1987, hvorunder Kommissionen var repræsenteret ved D. Gouloussis og Den Hellenske Republik ved F. Spathopoulos og S. Kalamitsis,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 29. september 1987,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indleveret til Domstolens Justitskontor den 24. juli 1984, har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter artikel 52 i akten vedrørende vilkårene for Den Hellenske Republiks tiltrædelse og tilpasningerne af Traktaterne (herefter benævnt »tiltrædelsesakten«), idet den har undladt gradvis at liberalisere blokerede midler i Grækenland, som tilhører personer bosat i medlemsstaterne, i henhold til den i nævnte artikel fastsatte tidsplan.

2 Ifølge tiltrædelsesaktens artikel 52 skal »midler, der er blokeret i Grækenland, og som tilhører personer, der er bosat eller har hjemsted i de nuværende medlemsstater, liberaliseres gradvis i lige store årlige rater fra tiltrædelsen og indtil 31. december 1985 i seks etaper, hvoraf den første indledes 1. januar 1981... Den 1. januar 1986 ophæves blokeringen af midler, der tilhører personer, som er bosat eller har hjemsted i de nuværende medlemsstater«.

3 Kommissionens klagepunkt er i det væsentligste, at Den Hellenske Republik har tilsidesat tiltrædelsesaktens artikel 52 ved at opretholde artikel 13 i den græske nødlov nr. 1704 af 1939 (som ændrede og supplerede nødlov nr. 33 af 1936 og andre love om beskyttelse af den nationale valuta, jfr. hellensk lovtidende, bind I, s. 149), ud over det tidspunkt, da Grækenland tiltrådte De Europæiske Fællesskaber, dvs. den 1. januar 1981. Ifølge den i sagen anfægtede nationale retsforskrift forstås ved blokerede fordringer samtlige de fordringer, som indehaves af personer med fast bopæl i udlandet, som skal opfyldes i Grækenland, og som ikke hidrører fra en frivillig omveksling. Endvidere kan skyldnerens indfrielse af den til fordrin-

gen svarende gæld kun ske ved indbetaling af beløbet på en blokeret konto, og der kræves tilladelse fra Grækenlands Nationalbank til frigivelse og anvendelse af blokerede midler.

4 Vedrørende gældende EF-ret, de omhandlede græske retsforskrifter samt parternes anbringender og argumenter henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

5 Kommissionen har gjort gældende, at tiltrædelsesaktens artikel 52 indeholder en forpligtelse til, inden for de i bestemmelsen fastsatte frister, at frigive alle de i Grækenland blokerede midler, som tilhører personer, der er bosat i de andre medlemsstater, således at tilgodehavendet kan konverteres og frit hjemtages. Denne fortolkning følger efter Kommissionens opfattelse af selve begrebet »blokerede midler«. Dette er ifølge Kommissionen et EF-retligt begreb, hvorfor dets anvendelsesområde bør fastlægges i overensstemmelse med de omhandlede midlers væsentligste kendetegn på det internationale valutaområde, dvs. i særdeleshed på valutakontrolområdet. Ifølge en almindelig anerkendt definition består blokerede midler i indskud tilhørende personer, der ikke er bosat i det pågældende land, og som navnlig ikke kan overføres frit til andre lande.

6 Den Hellenske Republik har heroverfor indvendt, at tiltrædelsesaktens artikel 52 — hvorefter der skal ske frigivelse af de i Grækenland blokerede midler tilhørende personer, der er bosat i andre medlemsstater — udelukkende har til formål at sikre, at tilgodehavendet anvendes i Grækenland, men ikke, at det kan overføres til andre lande. Bestemmelsens eneste formål er altså at sikre en gradvis frigivelse af midler, der er blokeret i henhold til nødlov nr. 1704 af 1939. I overensstemmelse med den tidsplan, der er fastsat ved tiltrædelsesaktens artikel 52 anvendes denne lov imidlertid allerede nu på den måde, at de omhandlede tilgodehavender, som lyder på drakmer, og som tilhører personer bosat i de andre medlemsstater, frit kan anvendes i Grækenland. Retstilstanden i Den Hellenske Republik er derfor i overensstemmelse med fællesskabsrettens krav.

7 Denne argumentation kan ikke godtages. Artikel 52 er indeholdt i det kapitel i tiltrædelsesakten, som vedrører »Kapitalbevægelser«, hvorfor artiklen må fortolkes således, at de blokerede midler skal frigives ikke blot med henblik på deres anvendelse inden for Grækenland, men også med henblik på overførsel til andre lande,

da den fri dispositionsret inden for landets grænser ikke i sig selv indebærer nogen kapitalbevægelser mellem medlemsstaterne.

8 En undersøgelse af formålet med tiltrædelsesaktens artikel 52 bekræfter denne fortolkning. Som det fremgår af aktens artikel 49, stk. 1, skal artiklerne 50-53 gøre det muligt for Den Hellenske Republik, i overensstemmelse med de vilkår og frister, der er angivet i disse bestemmelser, at udsætte den liberalisering af kapitalbevægelserne, som er foreskrevet i Rådets første direktiv af 11. maj 1960 om gennemførelse af EØF-Traktatens artikel 67 (EFT 1959-1962, s. 47) (som affattet ved Rådets andet direktiv 63/21 af 18. december 1962 om udvidelse og ændring af første direktiv til gennemførelse af Traktatens artikel 67 (EFT 1963-1964, s. 59; herefter benævnt »direktivet«). Formålet med artikel 52 er således, for de blokerede midlers vedkommende, at fastsætte de nærmere betingelser for den gradvise tilpasning af de græske retsforskrifter til direktivets regler.

9 Ifølge direktivets artikel 1, stk. 1, skal medlemsstaterne udstede de valutabevillinger, der er nødvendige, dels til afslutning eller gennemførelse af transaktioner, dels til overførsler mellem valutaindlændinge i medlemsstaterne, for så vidt angår de kapitalbevægelser, som er nævnt i direktivets bilag I, liste A. Blandt de kapitalbevægelser, der ubetinget skal frigives, opregner liste A følgende: »Overførsler i årlige rater af midler på spærrekonti i andre medlemsstater i tilfælde, hvor kontohaverne er valutaudlændinge« (jfr. pos. XL i nomenklaturen).

10 Den græske regering har i den forbindelse henledt opmærksomheden på, at de nævnte overførsler af blokerede midler i årlige rater, hvortil medlemsstaterne skal udstede valutabevillinger i henhold til kapitaldirektiverne, udtrykkeligt er begrænset til et bestemt beløb eller en bestemt procentdel af det samlede tilgodehavende, hvis størrelse det står medlemsstaten frit for at fastsætte. Tiltrædelsesaktens artikel artikel 52 pålægger derimod Den Hellenske Republik at foretage en gradvis liberalisering over fem år, hvorved de årlige rater er bindende fastsat i selve bestemmelsen. Følgelig er Grækenland blevet forskelsbehandlet i forhold til de gamle ni medlemsstater, fordi den forpligtes til at ophæve blokeringen af midlerne den 1. januar 1986, mens de ni gamle medlemsstater også efter dette tidspunkt har kunnet opretholde blokeringen, for så vidt angår det beløb eller den procentdel af tilgodehavenderne, som endnu ikke er frigivet.

11 Vedrørende det anførte er det tilstrækkeligt at fastslå, at Den Hellenske Republik ikke kan støtte sin argumentation på forskellen mellem de liberaliseringsbetingelser, som er fastsat i tiltrædelsesaktens artikel 52, på den ene side, og gennemførelsesdirektivet til Traktatens artikel 67, på den anden side. Som oplyst af Kommissionen under retsmødet, uden at dette er blevet gendrevet af den græske regering, fandtes der ingen ordninger med blokerede midler i nogen af de ni gamle medlemsstater, på det tidspunkt, da Den Hellenske Republik tiltrådte Fællesskaberne. Da de ni gamle medlemsstater desuden, henset til direktivets indhold og formål — som er at sikre en gradvis frigivelse af blokerede midler — er udelukket fra på ny at blokere sådanne midler, må formålet med tiltrædelsesaktens artikel 52 netop være gradvis at sikre, at direktivets almindelige bestemmelser anvendes i Grækenland, hvorfor artikel 52 ikke stiller Den Hellenske Republik ufordelagtigere end de øvrige medlemsstater.

12 Den græske regering har endvidere gjort gældende, at tiltrædelsesaktens artikel 52 kun vedrører kapitalbevægelser, der indebærer transaktioner af personlig karakter, såsom gaver og legater, medgifter samt arv. Ifølge regeringen fremgår dette af, at bilaget til kapitaldirektivet, under afsnittet om »Kapitalbevægelser af personlig karakter«, indeholder en klassifikation af de blokerede midler, hvorom artikel 52 fastsætter visse overgangsbestemmelser.

13 Herom bemærkes, at selv om det af direktivet fremgår, at de årlige overførsler af blokerede midler til andre medlemsstater, som foretages af en kontohaver, der ikke er bosat i Grækenland, ifølge direktivet udgør kapitalbevægelser af personlig karakter, følger det ikke heraf, at kun sådanne midler hidrørende fra transaktioner af personlig karakter skal liberaliseres. Derimod må anvendelsen af det generelle begreb »blokerede midler« såvel i tiltrædelsesaktens artikel 52 som i direktivet (den danske version af sidstnævnte anvender dog begrebet »midler på spærrekonti«) indebære, at der ikke bør anlægges en indskrænkende fortolkning. Det skal i den forbindelse fremhæves, at begreberne »gaver« »legater«, »medgift« og »arv« er nævnt i direktivet under et andet afsnit end afsnittet om blokerede midler.

14 Af det anførte følger, at Den Hellenske Republik var forpligtet til at frigive samtlige blokerede midler tilhørende personer bosat i de andre medlemsstater, herunder midler hidrørende fra transaktioner, der ikke har nogen personlig karakter, i overensstemmelse med den tidsplan, der er fastsat i tiltrædelsesaktens artikel 52.

15 Det må herefter konstateres, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter tiltrædelsesaktens artikel 52, idet den har undladt gradvis at frigive blokerede midler i Grækenland, som tilhører personer bosat i andre medlemsstater, i henhold til den i artiklen foreskrevne tidsplan.

Sagens omkostninger

16 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, tilpligtes den part, der taber sagen, til at afholde omkostningerne. Den Hellenske Republik har tabt sagen og bør derfor afholde sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter tiltrædelsesaktens artikel 52, idet den har undladt gradvis at frigive blokerede midler i Grækenland, som tilhører personer bosat i andre medlemsstater, i henhold til den i artiklen foreskrevne tidsplan.

2) Den Hellenske Republik betaler sagens omkostninger.

Bosco Moitinho de Almeida Koopmans

Everling Kakouris Joliet Schockweiler

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 3. december 1987.

P. Heim
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident